

CSONTOS
JÁNOS

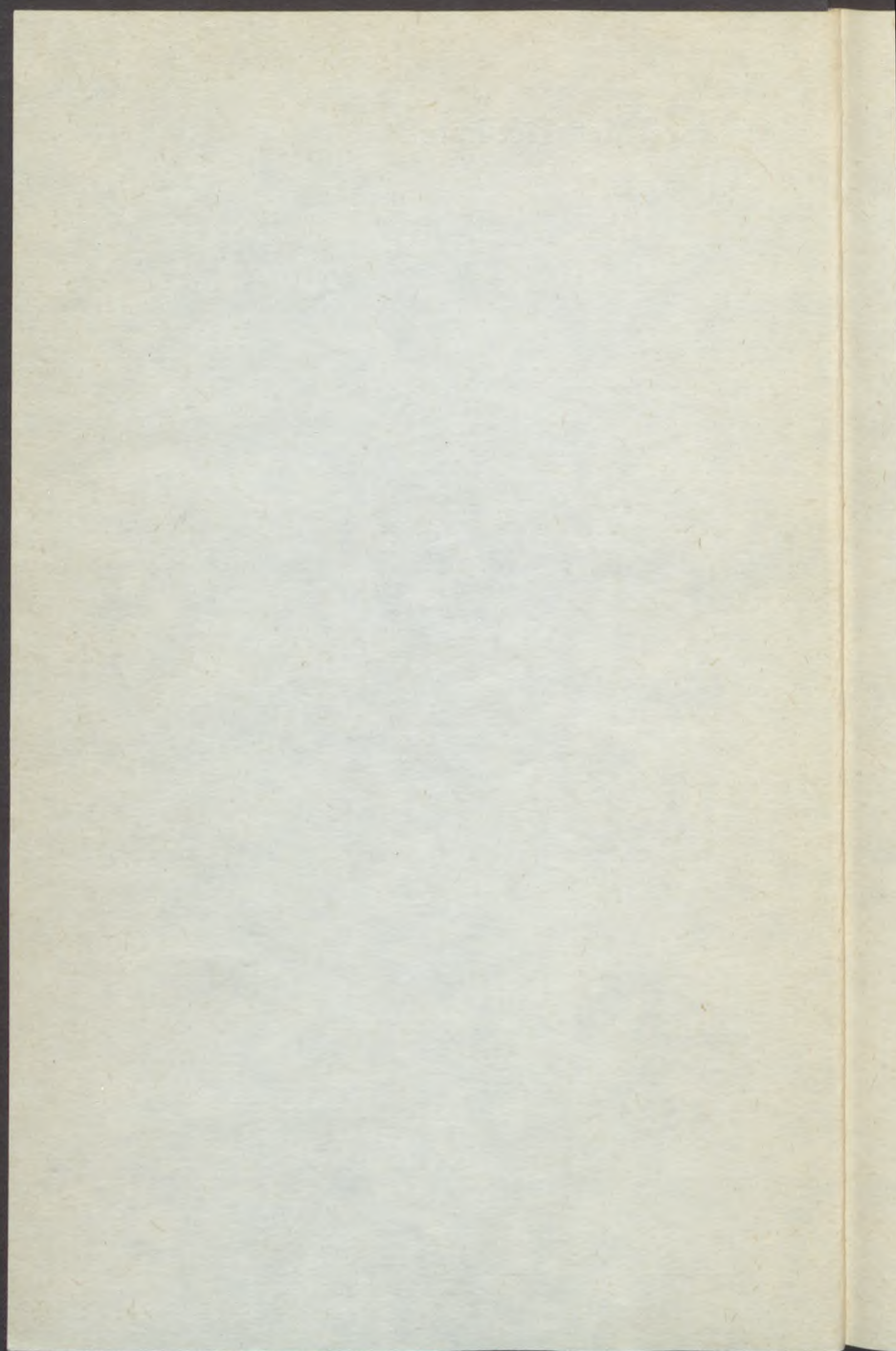
MB
138.490

MENEKÜLT IRATOK

Szöveggyűjtemény a nyolcvanas évekből

CSONTOS JÁNOS Menekült iratok

CSONTOS JÁNOS

Menekült iratok

Szöveggyűjtemény a nyolcvanas évekből

A FEDÉLTERV URAI ERIKA MUNKÁJA

MB 138.490

1991

© Csontos János, 1991

E KÖNYV MEGJELENÉSÉT
A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI
MINISZTERIUM ANYAGILAG
TÁMOGATTA

ISBN 963 11 6720 8

JUNIOR

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, Budapest
Felelős kiadó: Sziládi János igazgató
91/0016 Franklin Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Mátyás Miklós igazgató
Felelős szerkesztő: Tótfalusi István
Műszaki vezető: Török Károlyné
Képszerkesztő: Csejdy Virág
Műszaki szerkesztő: Rucsek Andrea
Terjedelem: 3,645 (A/5) ív. IF 6535

Tizenegy mondat

FUTAMOK EGY ÉLETRAJZBÓL

K

n
k
p
ö
n
fi
C
n
r
a
n
n
n
K
n
b
d
s
j
t
g
f
s
f
s
e
a
n
a
l
n

Kezdetben volt

a kisvonat, a keskenyközű prolivasút játékmozdonya, amelyből sistergett a gőz és karcsú kéménye pöfkelte ki a világ összes felhőjét, de a báránfelhőket mindenképpen, legalábbis így hittük az unokaöcsémmel, akivel gyakorta összevitatkoztunk, melyikünkre hasonlít inkább a szeretett gőzmozdony, amely már a somsályi kitérőnél fűtült nekünk: figyelem, jövök, érkezem, most hagytam el Vanyicsot, most Gubonnát, most vágok át a kenderföldeken, szőljatos apátoknak, hogy induljon, ha nem akar elkésni a munkából, és mi rohantunk szólni, vittük a kiszolgált aktatáskát, benne az anyánk csomagolta elemózsiaival, míg apánk a kabátot cibálta magára, a kapuban pusztit kunyeráltunk, hosszan integettünk, majd szaladtunk a ház végébe, mert onnét néhány pillanatra még láthattuk, amint az anakronisztikus ingyenvonat eltűnik Kisbolyokalja felé, s ilyenkor végtelenül szomorúak lettünk, nem vidított fel se rágógumi, se pezsgőpor, csak az tartotta bennünk a lelket, hogy holnap is nap lesz, apánk megint meggy dolgozni, s igen, jön majd a kisvonat is, világnagyot fűtül a somsályi kitérőnél, és mi futunk, rohanunk szólni, hogy jön, jön, mindjárt itt lesz, és visszük nagy boldogan a viharvert aktatáskát, s így viszik majd a mi gyerekeink is, ha mi leszünk a nagyok és ők a kisfiúk, és ez így lesz jól, mert ez az élet rendje, a fő-fő bizonyosság, hogy a gőzmozdony mindennap fűtüljön a somsályi kitérőnél, az apák magukra cibálják a kabátot, a fiaik vigyék a táskát és pusztit kunyeráljanak a kapuban, és ez soha nem is lesz másképp, s ezt híve már a pezsgőpor is jobban esett a nyelvünknek, s nemigen értettük, mikor egy nap nagyapánk azt találta mondani a kisvonatról: a reakció adta, a demokrácia elvette, míg aztán egyszer megjelentek házunk előtt a nagy csuklós Ikarusok, a kisvonat utoljára zakatolt végig a kenderföldeken, kurtán fűtített a somsályi kitérőnél, a masiniszta özvegy édesanyjának fekete nagykendőjét akasztotta a ké-

ményre gyászlobogóul, s mi könnyek nélküli sírással néztük a szomorú vonulást, mert egyszerre valahogy elillant múlt és jövő, és hirtelen a bárányfelhők is megfogyatkoztak az égen.

Naphosszat fociztunk,

kergettük a bőrt a tűző napon, barnán és mezítláb, nem törődve a kánikulával és a portyázó méhekkal, túl az esti hatos fújáson is, amikor apánk feléhez jutott a délutános műszaknak az ózdi hengerműben, amikor a Marton hegy mögött, valahol Hétesben önteni kezdték a salakot, rózsaszínre mázolvá a horizontot, kísértetiesre festve a kopár domb sziluettjét, s a búbján a keresztet, ahonnan szomorúan nézett le a futballpályára a Megfeszített, szomorúan, hogy mi csak focizunk naphosszat, és talán eszünkbe se jut az ő kálváriája, csak akkor sandítunk fel rá két csel között a szemünk sarkából, ha önteni kezdik a salakot, ösztövé alakja körül bíbor az ég, s egy pillanatra azt hisszük, hogy ez már a világvége, az elszámolás, hiszen keleten alkonyodik, de aztán nyugat felé pillantunk és a Hárslápa fölött is pirul az ég, megnyugszunk és hatalmas bombát eresztünk meg a bal felső ficakba, aztán anyánk füttyentett a kapuból, két ujjal, ahogyan csak ő tudott, a többieket legfeljebb bekiabálták, leripatolt bennünket az egész napos portól, ennünk adott, panaszkodott, hogy már megint nem látja miattunk a filmet, s mi leültünk a tévé elé, hogy szórakozva készüljünk fel az életre, az életre, amely nem a futball szabályai szerint működik, ahol naphosszat gürizünk majd, kergetjük a pénzt, a szerelmet, az érvényesülést, sápadtan és árnyas zugokat keresve egy futó hűsölésre, szidva a kánikulát, a szűnyogokat és az inflációt, túl a ki tudja hányadik infarktuson is, míg egyszer megfeszülünk, elpirul körülöttünk az ég, és tudjuk, hogy itt az elszámolás, mert a Hárslápa fölött kél a Nap és a Marton fölött nyugszik, nem értünk öntik a salakot, hanem belőlünk, és senki sincsen, aki két ujjal befüttyögne a kapuból, hogy leripatoljon, megvacsoráztasson, és odaültesse a tévé elé

bennünket, hogy szórakozva készüljünk fel az új életre, mert nincs új élet, ez az egyetlenegy van, amit elégetünk, eltékozlunk vagy feláldozunk, hogy aztán szomorúan nézzünk le a domb búbjáról a futballpályára, ahol mezítlábas, barnára sült kölykök fociznak naphosszat, s csak akkor sandítanak fel ránk két csel között a szemük sarkából, ha Hétesben önteni kezdik a salakot.

Randevúzó a templomkertben,

gyermeteg falfirkák a girbegurba utcácskákban, szellemes krikszkrakszok városzerte a falut takargató deszkapalánkokon, meggörbedt tanárok, rátarti tanárnők, tétova turisták, feketegöncös istenes nénikék, és sok-sok hímzés, visszafogott ornamentika és csiricsaré matyórózsa, belvárosi utcát keresztező vízmóságok, mert a híd a gazdagok hívsága, kimeríthetetlen trafikok, világnagy lokálpatriotizmus, s a közepében egy formátlan, szürke épülettömb, udvarán sörraktár, ablakán rács, valaha bank, akkor „koli”, de a rácsok természete az örökkévalóság, akárcsak az öntöttvas csigalépcsőké, amelyek mindahányszor az apokalipszist idézik, ha egy lemezkukát legurítanak rajtuk, de a szirénázó, kéklámpás infarktust mindenképpen, és világháborúsan döngenek az esti levonuláskor is, amikor berren a sorakozócsengő, tülekszik az éhes kamaszcsoport, fejükön sapka, hónuk alatt papucs, agyukban a pozícióharc aznapi taktikája, hogyan lehetne mielőbb bejutniuk az ebédlőbe, menetközben kifűzni a cipőt, már a lépcsőn papucsot rántani, s a lehető legrövidebb úton elérni a barimosollyal megvesztegethető szakácsnőket, cselesen elsurranni a santa Szilver vagy a barackosztó Kaszkó háta mögött, észrevétlen, nehogy kétheti kimenőjük bánja, s ha végre birtokban a megrakott tálca, behabzsolni a vacsorát, hogy aztán egyenként visszaszállingózva a kilométernyire roskadozó kollégiumba, útközben felfedeztethessék a nagy matyó faluváros, a girbegurba utcák, belvárosi gázlók, puritán deszkapalánkok, hogy szellemes krikszkrakszok kerülhessenek a falakra, legyen,

aki megkocogtassa az ablakokat, s ha a kocogtatás erőse sikeredvén, öregesen pattan az üveg, együtt fussanak, csapatba verődve a félelem elől, megalapítandó az ungacsaka indiántörzset, melynek kéziratot központi orgánuma, a Hanta Hírlap, még a matyók földjéről kiűzöttetvén is évekig firtatja majd a követendő taktikát: melyek a papucshúzás legfürgébb módjai, miképp szellemül át a krikosz-krakosz, mért reped az ablaküveg, hány decibeltől esedékes az infarktusz, meddig rács a rács, s ha se templomkert, se randevű, hová lesz akkor a szerelem.

Bókol az őrtorony,

és kezét dörzsöli az ellenség, és nem ügyel a dörzsölés okozta hanghatásra, és meg se tud mukkanni a figyelmeztető felszólításra, és harsan az álljvagyilövők, és durr a levegőbe, és zsupsz le egy kósza galamb, és puff a fejére, és nyekk az ellenség, neki kampec, nekünk konyec, nyissz le a maradék száztíz centi, mert ha nincs többé ellenség, nincs itt mért tovább bóklászni és ábrándozni, nem?

A boncterem kékes fénye

kísértetiesen világította be az estét, rekedten károgtak a varjak, megborzongtak a klinikai hársak és közelebb bújtak hozzánk a lányok, hogy aztán megint eltávolodjanak tőlünk a Szülészeti tájéknál, s csak este, a tizenegy órai villanyoltás után méltassanak megint figyelemre bennünket a kollégium lépcsőfordulóiban, a Benczúr falai ilyenkor szemérmesen simultak a hátunkhoz, a földszinten szemérmetlenül hortyogott a részeges portásnő, gumifásli lába egy jobb sorsra érdemes széken nyugodott, a kapun ki-bejárt a szerelem és a Biogál romlott-bableves-szaga, reggelente még az egyetemre is utánunk jött, beleivódott a ruhánkba, a hajunkba, a bőrünkbe, s ha törülközőnket a derekunk köré csavarva, félmeztelenül le-

vonultunk a harmadikról a földszinti zuhanyozóba, hogy lecsukoljuk magunkat, felfelé jövet mindig megélenkültek a lány-szintek folyosói, mert a hajunkból és a bőrünkéből kimosta ugyan a víz a bablevesszagot, de bennük maradt a beléjük ivódott szerelem, ami félnapos beszélgetésekbe sodort a villamos-megállóban, köröttünk a tócsák hol felragyogtak, hol zápor korbácsolta őket, és bolonddá is tett a szerelem, mert bugyuta dalokat harsogva csellengtünk a hópaplan alá bújt klinikákon, dermedt ujjaink ráfagytak a gitár húrjaira, de mi önfeledten koncerteztünk a boncterem kékes reflektorfényében, harsányan, hogy még a varjak is abbahagyták a torokköszörülést, s fene jókedvünk csak akkor hagyott alább, mikor a bőrünket levedleni kényszerítették, s akkortól fogva kihaltak a lépcsőfordulók, józanéletű lett a portásnő, fürdőköntöst öltöttünk a zuhanyozáshoz, idegesített az eső és a hidegtől lehangolódott gitár, mindent átjárt a romlott-bableves-szag, megborzongatott bennünket a boncterem kékes fénye, a varjak ellepték a hársakat, mégsem bújhattunk oda senkihez, s a Szülészet táján csak még jobban elszorult a szívünk.

Akkor már annyira

szomjaztunk szeretetre, dicsőségre és könnyű kis borokra, hogy hétszámra ki se mozdultunk az Óvigadóból, és ha mégis kimozdultunk, csak azért, mert rég voltunk már a Pálmában, vagy mert találkozót beszéltünk meg a Rózsakertben vagy a Leveles csárdában, ám hogyha átvonultunk, akkor meg onnan nem tudott semmilyen evilági hatalom elmozdítani, ültünk, ittunk és elméltünk, néha étlapot is kértünk, de végül semmit nem rendeltünk, mert inni egyszerűbb, nem kell rágni, nyelni, koordinálni a kés és villa mozgását, csak hőrpinteni kell, a többi megy magától, néha abban reménykedtünk, hogy valaki belép az ajtón és hírt hoz, de ha belépett valaki, nem hozott hírt, és ha hozott is, leültettük magunk közé, megittattuk, eltréfálkoztunk vele, s mire elmondhatta volna, rég el-

felejtette, s akkortól ő is ott ivott közöttünk, s várta velünk együtt az újabb hírhozót, közben nyár lett, aztán ősz, bezárt a Leveles is, de mi csak ültünk az Óvigadó nagy csíkos sátra alatt, ittunk és elmélgedtünk, körülöttünk a pincérek kezdték felpakolni az asztalokra a székeket, ránk oltották a villanyt, de mi csak ültünk, kortyolgattuk a maradék borokat, és szorongva gondoltunk a télre, amikor szomorú karavánként araszolunk majd a hóban a kifejérült Nagyerdőn a Vigadótól a Levelesig, a Levelestől a Pálmáig, hírre, szeretetre és könnyű kis borokra szomjazva.

Kell egy lap,

mert a régi lapokat már mind kiosztották, és nem állhatunk életfogytiglan a blattverők mögött a huzatban, félhomályban, mert mindhalálig kuss a kibicnek, igen, kell egy lap, anélkül nem megy, nem tanulhatunk meg játszani, trükközni, blöffölni, kell egy lap, egy cinkeletlen, amit még nem zsíroztak össze kövér ujjlenyomatok, egy lap, amit mi álmodunk életre, mi rajzolunk meg, mi küldünk játékba, egy lap kell, amihez mi találjuk ki a játékot, a játékosokat, a szabályokat, egy lap, ami a miénk, ami fölött összehajolhatunk, összekacsinthatunk, összekaphatunk, egy lap, amit mi szülünk és talán mi emésztünk el is, ami rádöbbsent, kik vagyunk, mi a tét, hol a határ, egy lap, ami nem is egy lap, egy lap kell, ami mi vagyunk, egy lap, ami lehetünk vagy lehetnénk, egy lap, amely folyton-folyvást változik, akárcsak a kibicek a játszóк háta megett, egy lap, ami csupán egyetlen dolgában változatlan: hogy kell, kell, kell, kell.

Üdvözlöm a hölgyeket,

mondtam az ajtóban, és a hölgyek betessékeltek a szilveszteri lampionok közé, elvették a kabátomat, leültettek, magátitató nedűt töltöttek a poharamba, és szelíden

noszogatni kezdtek, ugyan, regélném már el férfiasságom történetét, és én hasztalan szabadkoztam, hogy nem is olyan egyszerű ez, hogy nem csupán hódítások és meghódolások láncát kellene felfűznöm, hanem magamat is e láncra, gúzsba kötözve, pecekkel a számban, s akkor ugye hogyan is regélhetnék bármit, s ha teszem azt a kezem még szabad is volna, egy szonettkoszorúnyi idő igencsak próbára tenné a mégoly műpártoló türelmet is, ám a hölgyek egyike pártfogásába vett, táncolni vitt a néma kérdések elől, szép lábán megnyugtatóan klaffogott a házipapucs, s én jól megjegyeztem ezt a hangot, hogy a papucs gazdáját a diszkósötétben is bármikor megtaláljam, s önként elmondhassam neki vége-hossza-nincs történeteimet lányokról és asszonyokról, szőke hajsátrakról, füstködös házibulikról, ellopott bőrkabátokról, giccses naplementékről, felemás majálisokról, a hatvani személy utolsó kupéjáról, álmokóros buszozásokról, hajnali piacolásról, egy mátrai menedékházról, az elemes bútorok hátrányairól, lepusztult szállodai szobákról, zizegő transzformátorállomásokról és magányról, magányról, nyüzsgő magányról, elmondjam még akkor is, ha a közénk szakadt távolságtól sírva fakad, mert ezek egyszer elmondható, egyszer elkezdhető történetek, talán a felük sem igaz, mégis fájdalmat okozhatnak mindahányszor, ha a lábról lekerül a házipapucs, elsötétül a világos és felragyog a sötét, neszek futkároznak csupasz pihéinken, és távolról, nagyon távolról intek elmosódó szőke hajsátraknak: üdvözlöm a hölgyeket.

Fekszem a műtőasztalon,

lelkemen terjengő zsibaddás, lám, már hat is az injekció, gondolom, körülöttem fehérruhás jószellemek és zöldlebernyeges démonok, szívemet megfekszi a csüggedés, akár testem a műtőasztalt, lekötözve karom és akaratom, szerepükből kizökkent női ujjak csodálkoztatnak rá a tartaléksorba szorult életre, mert hiába a rutin, hiába a szenvtelenség, mégiscsak egy élő organizmus fekszik a műtőasztalon,

pórusain ki-bejár a félelem, sejtjei között riadóláncban terjed a megváltó zsibaddás, ami utat enged a fémek fiesztájának, az önfeledt roncslásnak, a jóakarató inkvizíciónak, fekszem az asztalon, szöveteimben akkurátusan munkálkodik a természet-tudomány, recsegve nyílnak meg a sejtfalak, a gátszakadás után dübörögve zúdul le a kincstári lepedőre a vörös Niagara, a zöld démonok sosemvolt koreográfiára lejtenek körülöttem, s hiába megváltó injekció, hiába a zsibbasztás, nincs teljes megváltás: a műszerek húsomba harapnak, a hideg tárgyilagosság forró szenvedelemmé fajul, az orvostudomány paradicsomából testem lesüllyed a pokol misztériumába, ahová ha megérkezünk, lesz sírás és fogak csikorgatása, és van is sírás és csikordulnak is a fogak, pattogzik róluk a zománc és rólunk a férfiaság, s csak fekszünk a műtőasztalon, roncoltan és megalázottan, kifosztva a fájdalomtól és a fájdalomból, némán és már könnytelen, készen is vagyunk, hallatszik fölülről, valaki megtörli a homlokát, valahol a műszereket mossák, valami úntottan csobog, a falak elmozdulnak és a tárgyak önálló életre kelnek, de mi csak fekszünk a műtőasztalon, lábunkat úntottan nyaldossák a Styx habjai, és fogaink között kétségbeesetten szorongatjuk a vérrel kialakodott, kínnal megszolgált haladékot.

Hinni és tenni,

a sorrendet mindig betartani, sosem előbb cselekedni, s aztán csak a hitért megharcolni, mert tudónak levegő, tettek hit nélkül: nem több a kopolyú-létnél, ha egyszer elhatározottat, kitartani az elhatározás mellett, ha egyszer eldöntetett, nem állítani vissza azt a talpára, ha választani kell, egyszer s mindenkorra választani, mert állhatatosság híján hogyan is tudjanak bízni a bízók, hinni a hívők, mívégre a bizalom, amellyel visszaélnék, vissza, a kincses bizalommal, a hitfakasztóval, amely tenni serkent: komponálni, plakátot rajzolni, áriázni, beszédet írni, tüzet nyelni és kiscsoportos óvodásokkal körtáncot járni, mívégre a hit, amit kopolyúba zár-

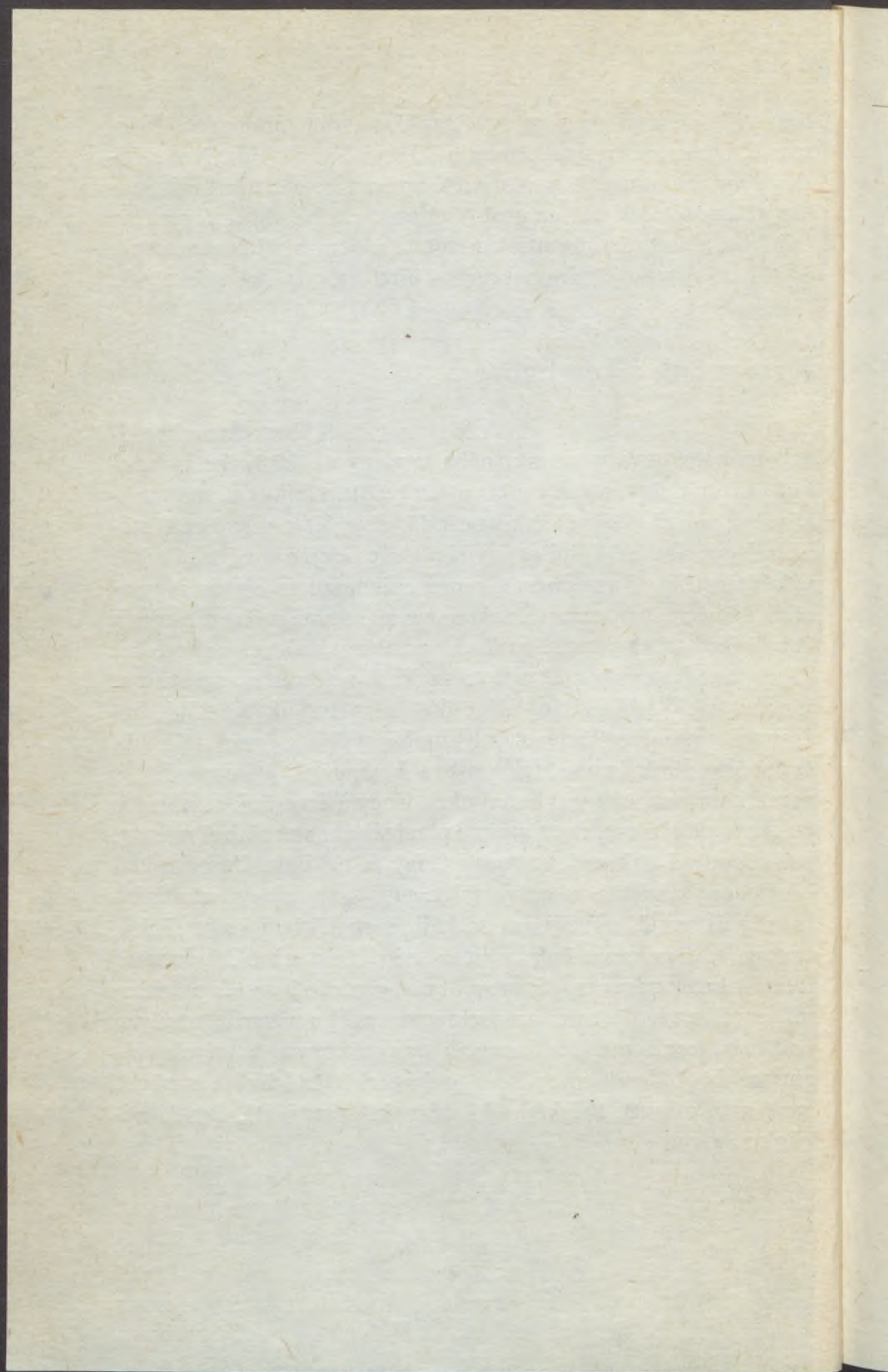

nak, a hitet, ami segít az egy igaz sorrendet mindenkor felismerni, a sorrendet, amely nem a sikert részesíti előnyben minden áron, hanem néhanap a játék örömét is, mert ki tudja: talán ez az utolsó játék, az utolsó választás, s ha ebben lépéshiba esik, ha a tethhez idomítjuk a hitet, s nem a hithez a tettet, úgylehet, egyszer s mindenkorra a hitefosztottságot választjuk.

Kerengünk a kerengőn,

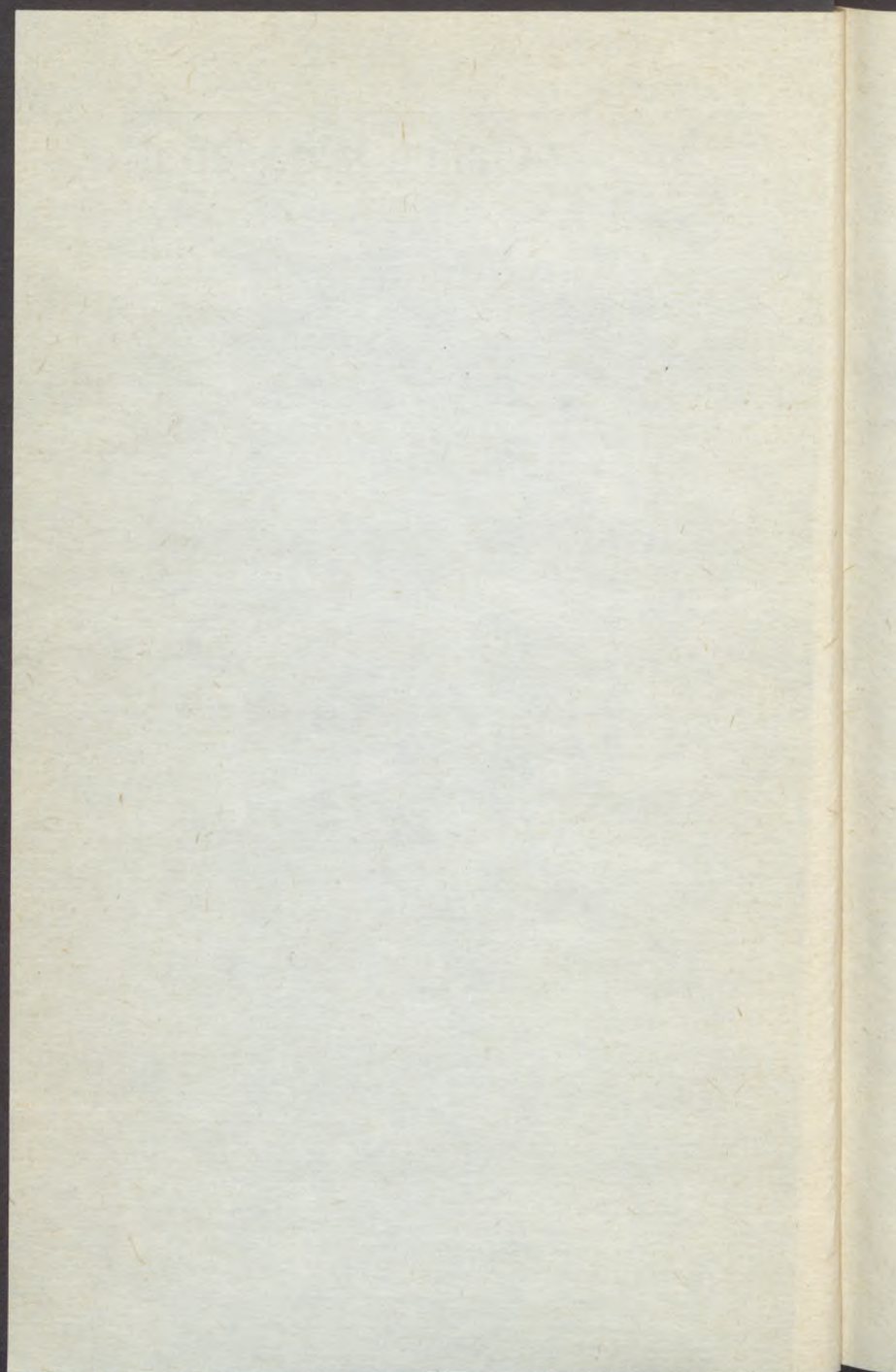
bóklászunk és álmodozunk, udvarolunk és udvaroltatunk, néha egy-egy tankönyvbe is belekukkantunk, de mindjárt föl is ütjük belőle a fejünket, mert magával ragad ez a kőből rakott csoda, amelyet a művészettörténészek szerint az építészeti világválság idején emeltek, tehát válságtermék, stílusa sincsen, csupa epigonizmus, s mért is vonnánk kétségbe a hozzáértők okos szavait, de azért elvarázsolnak bennünket az oszlopok, az ívek, az üvegablakok, s meglehet válságtermék, egyre csak azt érezzük: ennek aztán van stílusa, s noha felelőtlen állásfoglalásunkat nem tudjuk igazolni, beágyazni a művészettörténet folyamába, mégis szépnek találjuk, gyönyörködünk benne, félálomban kerengünk a kerengőin, s nem különösebben izgat bennünket, hogy jóérzésünk állítólagos plágium gyümölcse, mert amiről plagizálták, az valahol másutt, másképp, másnak van, ez meg itt, így és nekünk, álmodozásra késztet és szerelmes bókokra ihlet, régi szép versek citálására és szép új versek csinálására sarkall, s miközben kerengünk a kerengőn, el is csevegünk citált és csinált versekről, újdonságokról, szépségről és szeplőkről, eredetiségről és utánzásról, erről az ívről, erről az oszlopról, erről a versről, amilyen volt már, lesz is még, de a szavak epigonizmusa, a szívek plágiuma, és eredendően szép, a gyönyörködtetésünkre szolgál, mert nem másutt, másképp és másnak, hanem itt, így és nekünk vagyon.

Galliai képeslapok

(Valsenestre, Francia-Alpok)

három órája kapaszkodunk
a szűk ösvényen egyre feljebb
trópusokról beszél a homlok
bár alattunk a hóhatár

néha megállunk szusszanni egyet
és ha szólni kell suttogunk
a természet e szabadtéri
csupa-gótika katedrálisában

(Marseille)

a sziklába ékelt deszkapadlón
ég s víz között a Szépség hever
baj lesz ha egyszer megszokjuk őket
a monokinis lányokat

valaki bőszíti a tengert
azért dobál így engemet
pedig rendben a strandbelépő

túl meredek a sziklapart
s ha nem vigyázol megsebez
elcsigázva végső erőddel
If rabja hogyan jutsz ki innen

(Párizs)

a csavargónő a Szajna felől jött
condráiban magával cipelte
hetven év minden izzadságszagát

káromkodott és beleturkált
a formatervezett kukákba
kenyérért – napi eledelnek
újságért – lepedőnek éjszakára

már erősen szürkült
mikor elindult a Luxembourg-kert felé
s lassan kigyulladtak
a lámpák a rakpart mentén
s feje fölött a glória

(Montmartre)

a bábuember egy széken állt
ott fenn a Montmartre tetején
s szögletes mozdulatokkal
egy operanyitányt vezényelt

a gramofon kissé recsegett
s a bábészkodók hasztalan keresték
a bábút mozgó szerkezetet

aztán meghajolt és elvigyorodott
a kalapba aprópénzek hulltak
a tűt az elejére rakták
s a mimes újabb járókelőket szedett rá
vagy ugyanazokat

(Notre Dame de Paris)

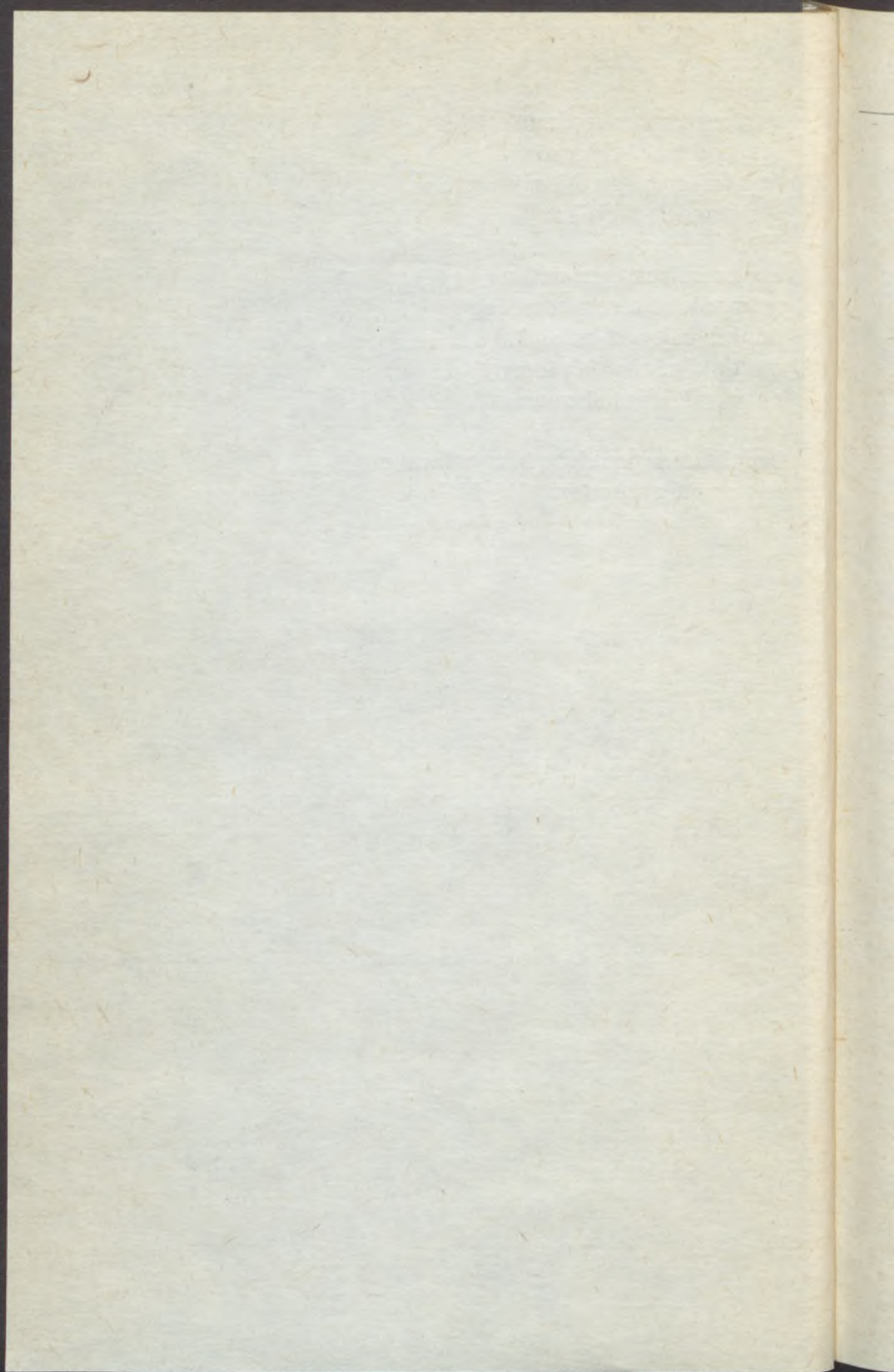
ahol szivárvány áhítatot
zúdít a bávatag hívekre
az üvegablakokon át az Isten

ahol a szentek vigyázzban állva
várják az utolsó harsonát
hogy megropogtathassák végre
gémberedett tagjaikat

ahol a kőívek égbe döfik
számonkérő türelmetlenséggel
csipkés bajonett-csúcsukat
mert akárcsak e két torony
a megváltás is félbemaradt

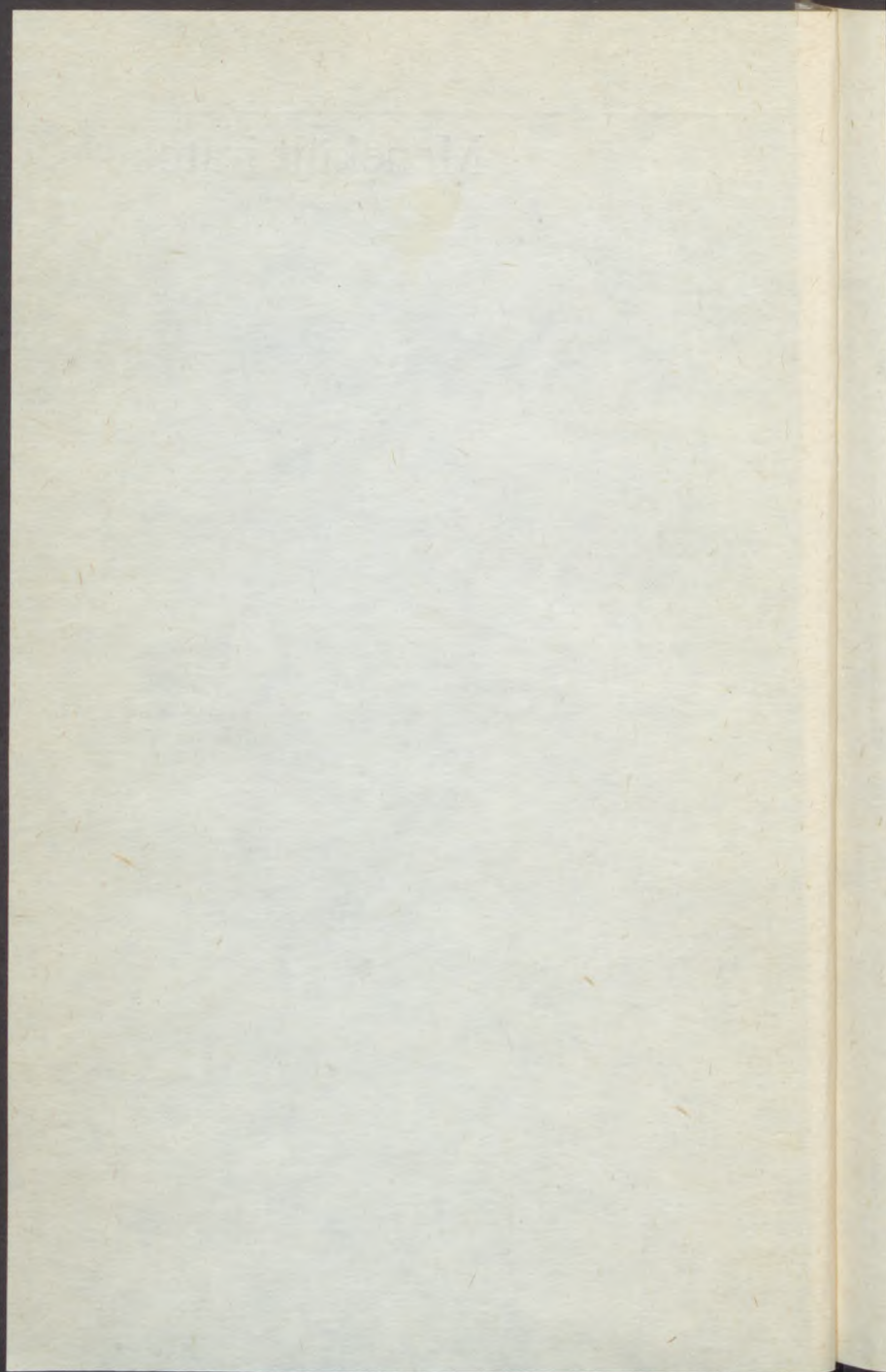
bedobtam a perselybe három frankot
s gyertyát gyújtottam több hitért

Menekült iratok

Eredetmonda

Szélütött isten béna jarján
megpihen kócos üstökünk.
Fejünk felett az ég se talján:
amott hófelhő lába csüng.

Nem tudjuk, hogy sodródtunk erre:
itt talált már a virradat.
Jussot nem vittünk soha perre –
dideregtünk az ég alatt.

Felpillantani sose mertünk,
félvén, az átok ráncszakad.
Tűzfolyóból lángot ha mertünk,
századdá nyúlt a pillanat.

Hasztalan éreztük: a törvény
elszívárog meder híján.
Kavargott bennünk, mint az örvény,
gennyeket levedző hiány.

Panaszos ének, rongy kesergés
nem szólt kobzosunk ajakán.
S nem ringatott el lágy merengés,
mikor végképp elment a lány.

Bűnünk, ha van, az annyi épp csak,
mely a szívben is észet keres.
Habár a vér növelte jégcsap
sohasem volt még visszeres.

Pedig tudni csak azt szeretnénk,
hogy ha már vagyunk, mért vagyunk.
S netán magot mégis ha vetnénk:
mi lesz véle, ha elhalunk?

Talán egy szarvas űzött minket,
talán véletlen vízözön.
Tovább sodorta szép hitünket,
aztán eltűnt kézen-közön.

Talán a szarvas megszelídül,
a bőrkoronás rénkirály.
S szárazföldre vergődünk végül,
hol nincs már sem ár, sem aszály.

Addig a kétely sziklapartján
görcsökbe rándulva ülünk.
Szélütött isten béna karján
megpihen kócos üstökünk.

A pokol tornáca

ahol a fogók a halált idomítják
s rezsgő szemek tűzkígyót bűvölnek
sózott szenteltvíz a védőital
mert pótolni kell az áldott verejtéket
ott
ott vezekel az én apám is

a pokol tornáca köztes állapot
s bár a világon minden átmenet
soha ily bizonyos bizonytalanságot

a pokol tornáca próbahely
néha belöknek egy lelket a tűzbe
mennybejutásról
nem érkezett jelentés

Nagyanyám mondta huszadik születésnapomon

Ládd, ez az emmém, csepp onokám. Az ecceri asszon
Fogta a vasvellt, s forgatta csak avval a pízit;

Ládd, ez az ettéd most má': menj el véle a bótba,
Kell ugyi mindég irka meg könyv a csepp onokáknak...

Halottak napja

BÁTOR ANNA NAGYANYÁM EMLÉKÉNEK

Elolvadunk mind, mint préselt kép az ostyán,
s öröklétbe nem zár mézszínű borostyán.

Érvényét veszti a SOHA és a MINDIG,
és a türelmetlent méltóságra intik.

Életünket, amely hitelben világol,
kilobbantják majd a gázlámpák sorából.

S nem leszünk ott magunk halotti torában:
élhetetlenek e halandó világban.

Négy haiku

Nyolcvanegy tele.
Hadnagyok vonítanak.
Drótsövény szeg be.

*

Újholdkikelet.
Mohazöld diktatúra.
Pitypangőrület.

*

Verejtékfolyam.
Szaharanosztalgia.
Strandforradalom.

*

Zúzmara szítál.
Gyászoló varjúsereg.
Vivaldi halott.

Eltávozás

A növendék jegenyék
ezüst fonákjukat villantották felé.
Derékig gázolt a csendben,
s az útszéli por rémülten lapult.

A varjak károgtak – ez a dolguk.
Megháttrált a tél.

A vasutas bicegve lépett.
SZTK-botja volt.
A léghuzat fellibbentette az asszonyok szoknyáját.
Fütyült a mozdony, a bakter és a szél.

Azért meglepte az éjszaka,
az átmenet nélküli.
Lüktető verseket dobolt halántékán a vér,
s lecsordultak a rímek.

Mire felriadt, már tervet szőtt a hajnal,
s a síneken megcsillant a holnapi derű.

Vette a sapkáját, nyújtózott kicsit,
s a kertek alján,
cseresznyevirág illatában
hazafelé indult
a katona.

Forgószél

A szél, a kerge őszi szél
kósza tányérsapkákat görget.
Lelkére senki nem beszél
az öntudatra ébredt lösznek.

Képünkbe vágja vad dühét,
szemcséitől a szem begyullad.
Nyögve a vakság börtönét
nem látni, pirkad-e a holnap.

Sapkagurító kerge szél:
beszélj lelkére már a lösznek.
Másképp holnapunk elvetél,
s el, akik lesznek, hogyha lesznek.

Október

Liptai Kálmánnak

Emese, Éva, Magdaléna,
Szállongó, könnyű, szép szavak.
Mintha az ősznek szárnya volna,
Röptében hullna szárnya tolla,
S színeit csodálná a vak.

Túlcsordult szívvel, kába fejjel
Immár az őszbe baktatunk,
Félbemaradt mozdulatokkal,
Tétova, esdő bizalommal,
Csodálva, hogy még itt vagyunk.

Szemébe néztem, s azt hittem már,
Sikerült megláncolnom őt.
Vártam, mosolyra nyíl az ajka,
S nem tudom, mért gondoltam arra,
Vannak-e a hátam mögött.

Emese, Éva, Magdaléna,
Szállongó, könnyű, szép szavak.
Nevek, mit írtak szürke porba,
És az ősz lassan szertehordta
Néhány széljárta hét alatt.

Tudom, hogy hús nyaram betelt már,
S nem számoltam az őszöket.
Varázsát veszté mind a fétis,
S lám, most bálványimádva mégis
Pogánymód dicsőítelek.

Martini-ízű álmaidban
Kísért mindig a vak lidérc;
    Ágyadba mással sose fekhetsz:
    Csak akkor nyerhetsz, hogyha vesztesz,
Csak akkor veszthetsz, hogyha félsz.

Emese, Éva, Magdaléna,
Szállongó, könnyű, szép szavak.
    Levelek, melyek elszakadnak,
    Megperdülnek és felragyognak –
Aztán a földre hullanak.

1981. XI. 18.

Magdaléna

Te és a kétely átkaroltál,
s lettünk apokrif hármassoltár.

Örvények gyűltek szemeidben:
megrendültél a bennem-hitben.

Mormolsz még hozzám halk imákat,
de rajongásod már kifáradt.

S most üdvre vársz, vagy új csodára,
tévhitedből feloldozásra.

Nincs szomorúbb

Nincs szomorúbb mint a vonatablakból
messziről nézni a gyászruhás leányt
akiről egykor tarka blúzokat
hámozott le a suttyó szerelem

Nincs keserűbb mint feddő szavakkal
illetni az obsitos suhancot
hogy ama szentimentális percben
mégis az eszére hallgatott

Nincs igazabb mint sokat kormolt
porkált lelkünkben megtisztulni
hogy légyen az illendőn túl is
erőnk szánni a látszatot

Vérrel írom

Vérrel írom a hóba a neved.
Ha majd fölkelysz, mert bekandikál
ablakodon a sápadt téli nap,
nagyot nyújtózol, és lassan kitárod
ablakodat, hogy végre betóduljon
rajta a didergős vén február,
talán meglátod majd, és meglehet,
nem mondod azt, hogy az a gaz tekergő
házőrző kutya megint szögbe lépett.

Legényes

aranyos ezüstös
az én keritésem
elejibe hullott
munkás veritékem

szép szavú s szándokú
nótát húz a cigány
talpam alá mikor
virágzom a Tiszán

bazsalikomszagú
szerető kedvesem
amikor az arzént
megéteti velem

selyembe bársonyba
damaszt takaróba
öltözik a hóhér
úgy húz majd karóba

Számla

Szédelgő másnap hajnalán
ha feltárcsázod a jövőt,
s netán kicseng a telefon,
ne légy mohó.

Ne akard tudni, ki s kivel,
meddig, mióta, és miképp,
melyik virul ki, s húzik el,
hogyan kombinálhass.

S hogy ki lett a bajnok,
és a győztes a történelem
legostobább párviadalában,
se hármas befutót.

S azt sem, hogy mindez megéri-e,
vagy abbahagyván a mának éljünk,
s magamagáért való muriknak,
másnapoknak.

Hallod? Ne hallózz, ne lihegj:
nem méltó egy Előfizetőhöz.
Viseld méltósággal, ha a jövő
mással beszél.

Galilei

főlénk magasul a fenséges szentszék
no vond vissza szépen gyermekem
amíg a keresztényi türelem
el nem hagyja istenes keblünk

különben még a körmeid bánják
vagy duplára nyújtunk a hit dicsőségére
nézd csak odakünn épül a máglya
száraz fa könnyen belekap a tűz

a megpörkölt bőrnek fojt a bűze
a sült hús szaga kellőképp rettent
no ne makacskodj már mondd utánam
ÉS MÉGSEM MOZOG

Két elakadt József Attila-sorra

SZAMÁR SZÉLLEL PAJTÁSKODNI VÉN
BOSSZANKODÓ RÓZSA VAGYOK ÉN
szirom mit a huzat elragad
s világgá lódít egy perc alatt

bosszankodnom régen nincs miért
huzatos a világ meg nem ért
rózsaságom dicstelen vigasz
bömbölhet a szél nekem falaz

tüsszentsetek pollent visz a szél
szárán hervadt rózsa mit sem ér
mégsem cimborálok véletek
bőgjetek csak ti csacsi szelek

Krimi

Hiába kutatni, ki vétkes,
ki tiszta, és ki büntelen.
Vonásainkba rég bemarta
magát a bűnös félelem.

Hiába nyomozni, mi tűnt el,
s miért állunk itt poggyász híján.
A gyanakvás a társadalmat
benőtte, mint a vad lián.

Hiába firtatni a tettest,
ha már a tette sincs esély.
Álmunkban megjelent az Isten,
s nem féltünk már, hogy tetten ér.

Hangyaének

– Ez a spion holdfény
szemembe világít.
– Burkolózzunk lélekmentő
sötétségbe állig.

– Ez a pandúr erdő
gallyával rámreccsen.
– Visszajáró ricsaj nem vesz
erőt benső csenden.

– Szemérmetlen pázsit
talpamat csiklandja.
– Csápja soha ne viszkessen
ha az ember – hangya.

Dzsesszonett

Forradalmi szélcsend. Tornynos Krakkozó.
Kávéházak. Toccsanó latyak.
A Visztula zabolázott vadló.
Posztóházban ősmagyar szavak.

Büszke Wawel. Főtér. Pávatollak.
Éjszakai virágárusok.
Trombitaszó – hallgatásba fullad.
Kapu alá elrejtett klubok.

Gót ív alatt száz decibel reszket.
Tea, füst. Szerelmes jelbeszéd.
Elfelejtett sorbanállás. Dzsesszkedd.
És muzsikák. Loboncos zenék.

Varázslat egy varázstalan korban.
Január, kilencszáznolcvannyolcban.

Restiszonett

Kocsonya és cseh sör. Staroprámen.
Negyven perc még, s beáll a vonat.
Litániás napra füstös ámen.
Foltos abrosz, foltos gondolat.

A kopasz pincér állva elalszik.
Füle mögött gyötrött rostiron.
Álmos szemmel viszi ki a kajszit.
Nem legelteti a prostikon.

Szemközt vélem is leül egy olcsó.
Szemezne, de kissé kancsalít.
Borzas vénusz, túladaolt torzó.
Győzné szusszal holnap hajnalig.

Elviszi egy tuskólábú bakter.
S még visszanez, kocsonyás szemekkel.

Szabályzat

Hommage à Werbőczy
Suszter kaptánál maradjon,
Halott lába megmeredjen.

Halász foldozza a varsát,
Költő toldozza a versét.

Póknak lába hadd rángjon,
Disznó hasa hadd rengjen.

Soká tartson Urunk kegye,
Pusztuljon el minden Kígyó.

S aki hozzá átállott,
Sújtsa istenítélet.

Aki elárulja fáját,
Vágassák le annak fejét.

S annyi, mint a rabolás,
Ha a paraszt rebellis.

Joga ne csorbuljon úrnak,
Nemtelenek mit sem érnek.

Rendfenntartás a legjobb ügy,
Maga fizesse a jobbágy.

Étessék a személyzetet,
S bétartsák a szabályzatot!

Három makáma

SZERELEM, HAZA, HALÁL

1.

Ahogy egy ismerős-idegen városban az ember nekivág a templomdombnak, léptei a macskakövön tompán tombnak, s szíve az ütemre rádobban; úgy rímelek én egy távoli ritmusra, mi belőled ered, te visszafelelsz a választaktusra, s én viszontfelelek. S ahogy a töméntelen macskakőből lesz sugaras-íves útburkolat, melyen az utas bakogva halad, s visszahőköl, ha előtte kátyú-kráter sötétlik; úgy állok össze én sugaras-íves tekintetből, édes, s merülök térdig a magány alattomos krátereibe, mert virágok vagyunk, s tudható, magában semmire való a porzó s a bibe. S a templomdombon, hol árva feszület tekint a sompolygó Dunára, megállok csendben s nélküled nem várok megváltó csudára, „lent” lesz a „fent”, és az „utána” emléke előtt – szent egek! – lelkem sóvárgón tiszteleg. Korsót ürit rád a távollét, s tétova korttyal, lassan csúszol le a szomjas garatban, mintha edényed volnék. Pedig te vagy a vágy edénye, húnyó szemem fénye, csillag, vezére-tárgya álmaimnak. S úgy, mint a templomdombi kaptató, oly ráérősen, s mégis szív-erősen, felépítem magamban arcodat, szavad szívem körül matat, emléked szívérősítő, s jó tudni, hogy van valaki, s hogy te vagy ő.

Szentendre, 89. 02. 20.

2.

Hazámban, e vérrel szegett földön, hol a vigasz meg nem terem, adatott létező terem, ahol a szót szóba öltöm, mint susztercérnát a varga a durva cipőtálpba, eligazítva varrását, szegélyét, megkísértve a vér veszélyét, s ha mégis serken, mégsem hagyva abba. S a vérszerződést hetente, naponta megújító végenincsen munka fölé görnyesztő életem – akár hazámat, e csonka földet: maréknyi barnát, kétmaréknyi zöldet – vérrel szegem.

Budapest, 89. 02. 21.

Majd összefut a végtelen s a véges, kisimulnak ráncok és redők, paroláznak eredendők s eredők, s az elmúlni képes ember nemlétében fölmagasztosul. Keresztül-kasul cikázunk a semmin, felszökik a lázunk, s egymás szavába vágva, megannyi páriapára, harsányan anekdotázunk. A holnap homlokára nem vésünk mulandó jelmondatot, így nem-élünk, jel- s jelképtelen, s ahogy túlnemélő izgalunk alábbhagy, tán feltárul a tengerentúlvilágnak a véges végtelen.

Budapest, 89. 02. 21.

Alfa és Ómega

26 ÉVEMRE

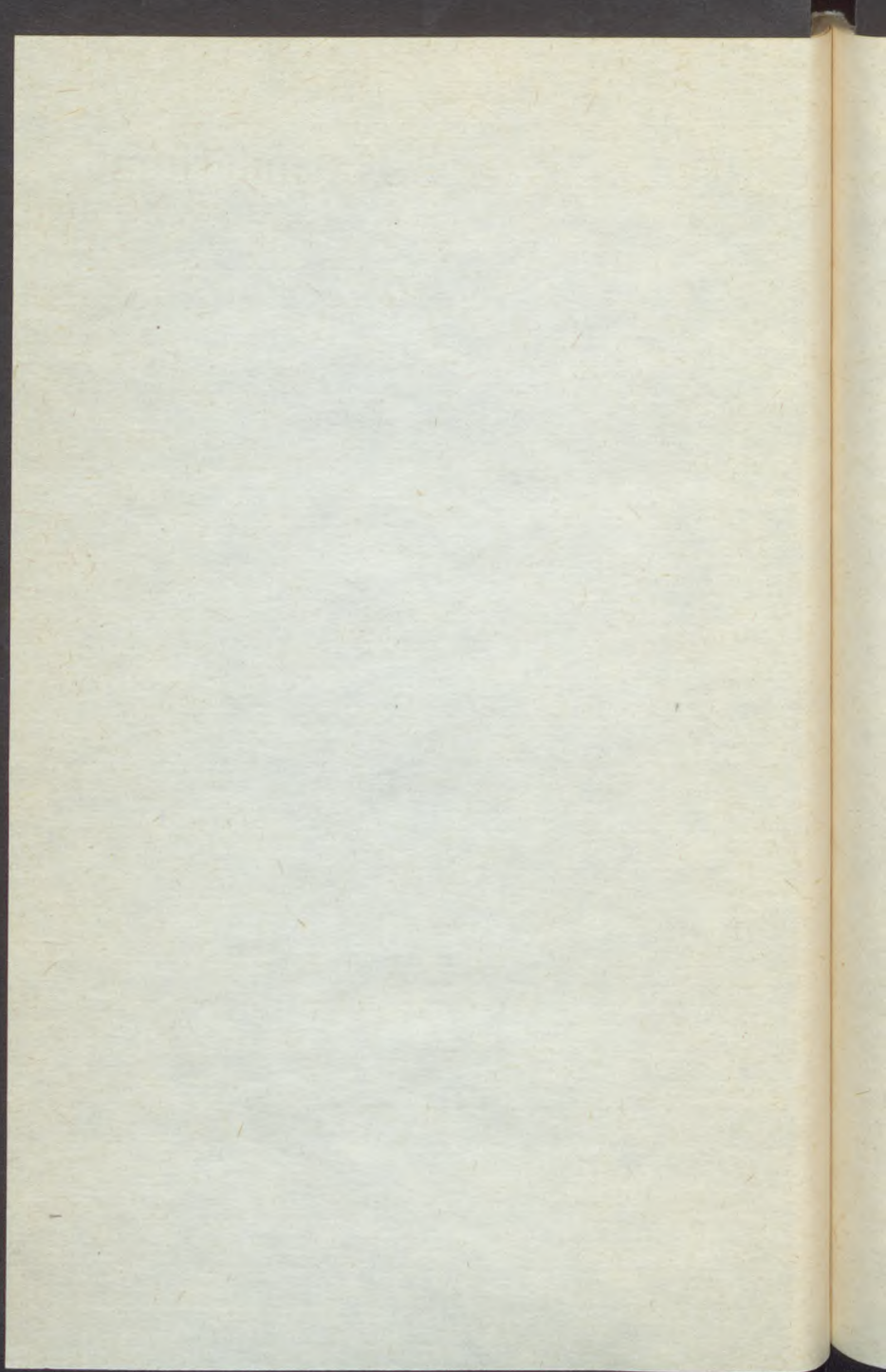
- (1) zsibbasztó melegség köröskörül áramlik örvénylik eláraszt és tovatűnik a világ
- (2) ez a hely az egyetlen a megtartó a teremtő a megsemmisítő a HELY
- (3) nincs még fény sem hang csak nyirok csak lüktetés csak elomló sejtelem
- (4) vágy volt izgalom ritmus extázis vulkáni láva erupció fortyogó kráter
- (5) nyomultunk lövelltünk száguldtunk átszelve a teret az időt az éjszakát
- (6) volt: derengés tejfehér fények s titokzatos mákony mely egymásnak ugrasztott
- (7) lett: gyilkosság mérsárlás ábelhalál a bolybéli testvérség tömeges magakivégzése
- (8) s a győztes szétmállva körülfolyna emlékké kocsonyásodva vette birtokába
- (9) a célt a végsőt a díjat amely maga az illat a tapintás az egyetlen íz
- (10) ma jd nőttünk növekedtünk csíráztunk burjánoztunk betöltöttük az űrt

- (11) s mert az unalmas szimmetria maga a halál sarjadtunk rü-
gyeztünk ágbogaink nőttek
- (12) most miénk az ölelő humusz és kisajtoljuk kizsaroljuk ki-
szipolyozzuk mindenét
- (13) s ha elegendő erőt energiát indulatot gyűjtöttünk megint-
csak elrúgjuk magunkat
- (14) nekirugaszkodunk dörömbölünk követelözünk mi a világ
urai más világokért
- (15) künn hideg lesz nyirok bántó fények rutin izgatottság ve-
rejték fájdalom
- (16) lehunyjuk szemünket szánkat eltátjuk sikoly tör elő belő-
lünk rekedt érdes sikoly
- (17) kések villannak éleződnek s véreztetnek
ártatlanságunk elmetszésére szövetkezve
- (18) fogatlan szánkkal nagyot harapunk a megzabolázatlan
vértelen oxigénből
- (19) ajkunk szív és cuppant s vaksin keressük
a túlélést a forrást az édes gejsírt
- (20) rongyokba bugyolálnak az újtól védve-óva
rózsabőrünkre szederjes bélyeget mar az ájer
- (21) vágyjuk a régvolt elmúlt menedéket a nyugalmat a várako-
zást a csendet a szélcsendet
- (22) s bár duzzadunk terjedünk rongyainkat lehányjuk új ron-
gyokért mégis és minduntalan
- (23) áhítjuk a fészket az egyetlent a megtartót a teremtt a meg-
semmisítőt a HELYET
- (24) s ha rálelünk vágy lesz és izgalom és ritmus extázis kitörés
vulkáni láva
- (25) tejfehér fényben futárt menesztünk derengő reménnyel
címett a rejtélyes mákony
- (26) hogy küldetésünk betöltve magába harapva érlelje magát
bennünk a halál

Kalendárium

1-12.

farkasüvöltő hóviharokkal indul az új év
dermed a fagyba a föld s odabenn farsangi kavalkád
lassan nyitnak a hajtások fű sarjad a dombon
kerge bohó gyerekek szaladoznak a búzavetésben
zsenge szerelmek tűzölüket az égre kitárják
summás izzad a kéve alatt forró koranyárban
esteli fürdőzők habmellük félve takarják
habzik a sör bösz kánikulával vívja a párbajt
villanydrótra a fecskék is költözni kiülnek
puttonyosok szava hallik a szőlőhegy csupa vígság
köd települ a világra a fákra a tájra a szívre
csengő szánon jó a karácsony s tűnik az óév

1.

farkasüvöltő hóviharokkal indul az új év
védett ordast fűtött ketrec enyhe melenget
védtelen ámuló barikák reszketnek a télben
irhájuknak a báránybunda pásztori luxus
házak állnak az ítélettől megmerevedve
villamosok méláznak a hűs áramszünetekben
tétova úrvezetők csúszkálnak a korcsolyapályán
hóbuckák telepednek az átfűvásos utakra
hópihepaplan alatt szunnyadnak a tegnapi eszmék
hótakaróba csavarva várnak a langy kikeletre
s emberüvöltő hóviharokkal támad az újév

2.

dermed a fagyba a föld s odabenn farsangi kavalkád
hirdeti négy égtájnak végre itt van a móka
itt az idő vigadozni fittyet hányni a télnek
szerpentin száll durrog a pezsgő csordul a jókedv

tombol a tánc s odakünn fázósan toppan az őrszem
angyalbőre alá már böjti szelek nyomakodnak
súlyos az ég kristályhidegen csillan meg a váll-lap
holt vacogó kéz úgy szalutál mint más fenyegetne
kelletlen fanyar arccal jó a silbaki váltás
hogy hite fertályóra alatt kihűljön az éjben
és a szabályzat hogy szóhalmazzá legyen és míg
dermed a fagyba a szív odabenn farsangi kavalkád

3.

lassan nyitnak a hajtások fű sarjad a dombon
elkoszolódtolt foltok kisebbségbe szorulnak
tisztá sugár számol fel minden télcsökevényt itt
zöld üde fákon túlélő madarak csivitelnek
műhold hozza a hírt másutt is szűnte a télnek
rónáról hegyről a szégyen végre leolvad
zengjen a himnusz a tisztogató tűz áradatának
mely méltán rombolja a romlás sanda erőit
ám ha a vétlen himnuszi kart is mélybe ragadja
s sziklakanyon fenekére meríti a szentvizü sodrás
együtt vélük a lány humusz is odalesz s azután csak
itt-ott nyitnak a hajtások s sarjadnak a fűvek

4.

kerge bohó gyerekek szaladoznak a búzavetésben
hasztalan átkozzák s feddik meg őket a csőszök
úgy csalogatja a távol a lelket és ez a tenger
talpuk alatt nem nyílik meg simogatja ki rálép
sópuskával a csőszök durrantnak fenekekbe
ám megadón állnak fel mind a megtapodottak
s fáj nekik az ami értük volt s az emberi ellen
mert ami végtelen érzés azt mind éltetik ők is

s hogyha a végtelenűző kort túléli a gyermek
és a szívében csírájában elhal a vágy is
fagykárnál is szörnyűbb lesz az az új veteménynek
marcona csószók járőröznek a búzavetésben

5.

zsenge szerelmek tűzölüket az égre kitarják
májusi permetegék termékennyé teszik őket
nyirkos a vágy párás a szem és elakad a lehellet
s minden a földön minden az égen az egy igaz és nagy
elmúlás veszedelme elől menekül ölelésbe
hogy kifacsarjon a létből egy újabb haladékot
s minden ölel hogy a hosszú üdvözítő ölelésben
visszaölelje magát s megölelje őt az öröklét
ám ha hitében e nárcizmus megingani látszik
májusi zápor nem táplálja már a szerelmet
pállott testek árnyait rejtik a hús budoárok
s meddő szajhák rút ölüket a kéjre kitarják

6.

summás izzad a kéve alatt forró koranyárban
vágta a rendet szedte a markot hordta a kévét
most szekerekre rakja a búzát várja a cséplés
ez merevül ki egy régesrégén volt aratásból
múltak az évek jöttek a gépek és beadások
völt kenyerünk ha volt átkötve nemzeti stráffal
ünnepe volt legalábbis szirmos munkaszünettel
cifra parádéval csokréttákkal operával
s szóltak a szónoki szók szigorúan csak ha profánok
s volt olyan is ki igéit szentistvánosan írta
ám ki ügyel hogy a tarlót mindig van ki beszántsa
traktoros izzad a fülkében tikkadt koraöszben

7.

esteli fürdőzők habmellük félve takarják
sima kövekből rakták fel csalitosban a gátat
megmerítőzni munka után ha kész a kapálás
kandi kamaszszem mint csevicét úgy issza a látványt
és a menyecskék vállig a csemelyvízbe merülnek
másnap esetefelé nem sikkant már a fehérnép
harmadikon a helyre legénynek megmutat ezt-azt
s legközelebb bé is csalogatják a' feredőbe
hogy pórnimfák karjai közt enyelegve tanulja
azt amitől a suttyóban feltámad a férfi
ám mai napság lány nem fürdik csak kamarában
s este a habfürdő-hab a csermelyeket betakarja

8.

habzik a sör bösz kánikulával vívja a párbajt
tátog az ember az aszfalton mint partra vetett hal
úgy csalogatja a hűvös pince a hús sima krigli
mint sihedert primadonnának bája kacér operettben
épp úgy csusszan az első mintha csap leve volna
második artéz-kút vizeként simogatja a torkot
harmadikat hab nélkül tölteni kéred a pincért
s számtani képességeid onnét egyre bicsaklók
hűvös az est megcsíp az augusztus hogy kibotorkálsz
orkán dúl belül és gyomrodban ősviharoknak
életelőtti emlékében osztozol immár
habzik a sör bösz hányingerrel vívja a párbajt

9.

villanydrótra a fecskék is költözni kiülnek
halk-szomorúan baktat az úton az ornitológus
hóna alatt menekítő céllal ott van a mappa
mint hátán hajdan füzetekkel az iskolatáska

s míg csizmája szórakozottan csíztetemeknek
adja a végső bensőséges tiszteletet meg
eltűnődik az ember ostoba védekezésén
mely tudományba próbál mindent organizálni
mind ami pusztul hogy dagadoznak tőle a mappák
ám ha kihalna az emberiség vajh lenne ki őt is
megmenekítő új tudományba bétegybe hogyha
sír szélére az emberek is költözni kiülnek

10.

puttonyosok szava hallik a szőlőhegy csupa vígság
illik a tréfa az évődés ám mind a szürethez
este a bálban a jókedvet betetőzi az óbor
és felitatja emlékét a sok veritéknek
döccen az óra a végét járja az ünnepi diszko
tűzoltó bóbiskol a kispad reszket alatta
fals a gitár ütemére rég nem pattog a nagydob
kűnn a kopasz tőkék csuda táncot lejteni látnak
albínó fenekek bronz testek kúsznak alájuk
jó a jegyes s a csábítóra villan a penge
hold ha világít látszik az úton a tenger okádék
puttonyosok szava csuklik a szőlőhegy csupa rútság

11.

köd települ a világra a fákra a tájra a szívre
ködben a múlt a jövő s nem látni tükörben az arcunk
hajdan dús televény most parlag durva csalános
elszenesült csonkfák hidegen meredeznek az égnek
megkergült festők álmodták bizton e tájat
hol csenevész sápadt alakok csellengnek a pusztán
s csapzott nők vonszolnak purdékkal talyigákat
nincsen már szerelem az erősek sem üzekednek
elhalnak a mesék a varázslók és a remények

nem lesz ég sem nap sem hold sem hajnali csillag
isten a felhőn túlról nem küld tarka szivárványt
köd települ a világra a szívre a szívre a szívre

12.

csengő szánon jó a karácsony s tűnik az óév
tűlevelű erdők ritkulnak brummog a fűrészt
bundás cukrot talmi csecskéket kótyavetyélnek
egymás sarkát hágja megannyi nembeli testvér
este a fán az angyalhajt meggyújtja a gyertya
s csillagszóró szikrájától hogyha kiporkál
van perelés az újdonság asztalterítőért
harsszavu újságok joviálismód enyelegnek
s együtt tesped a nép a diktált nagy szeretetben
míg a harang nem kong híván éjféli misére
s hálaadás közben odakintről csendül a csengő
csengő szánon jó a szegénység s tűnik a jólét

12-1.

csengő szánon jó a szegénység s tűnik a jólét
köd települ a világra a szívre a szívre a szívre
puttonyosok szava csuklik a szőlőhegy csupa rútság
sír szélére az emberek is költözni kiülnek
habzik a sör bösz hányingerrel vívja a párbajt
s este a habfürdő-hab a csermelyeket betakarja
traktoros izzad a fülkében tikkadt koraószenben
s meddő szajhák rút ölüket a kéjre kitarják
marcona csőszök járőröznek a búzavetésben
itt-ott nyitnak a hajtások s sarjadnak a fűvek
dermed a fagyba a szív odabenn farsangi kavalkád
s emberüvöltő hóviharokkal támad az újév

Hét halál

(ORAVECZ IMRÉNEK)

AZ ELSŐ HALÁL

Anyám, soha nem feledhetem el azt a napot, amikor először álltam előtted lesütött szemmel, az ereszen méteres jégcsapok lógtak, ragyogóan lehetett vívni velük, a valódi jéglovagoknak se lehetett külön kardjuk, kintről behallatszott a teutonok csatakiáltása, az új vezér rohamra vezette seregét, én meg benn szégyenkeztem előtted, és nem tudtam, mihez kezdjek a kezeimmel, zsebre nem vághattam, védekezőleg se tarthattam magam elé, mert most első ízben nem akartál megütni, eszedbe se jutott az alibi-elfenekelés, ami neked mindig sokkal jobban fájt, mint nekem, az asztal körül se kergettél mogyorófacálcával, vigyázva, nehogy utolérj véletlenül, hanem a lelkemre akartál beszélni, hogy miért okozok neked bánatot, miért sebeztem meg a jégkarddal az unokaöcsémet, nem esküdtem-e meg tegnap a te életedre, hogy holnaptól megjavulok, ma pedig már holnap van, és azóta újabb holnapok, amikor eszembe ötlük az a februári délután, és úgy érzem, már soha nem fogok megjavulni, se holnapra, se holnaputánra, pedig a világon minden változik, a jégcsapok elolvadnak és más nő a helyükbe, a teuton lovagok új vezért választanak, hiába találtam én ki a játékot, csak én állok ott a nyárikonyha közepén lehajtott fejjel, hallgatva a halk szavú anyai feddést, a bakancsomról tócsákba olvad le a hó, és soha senki nem tudja meg az áttüzesedett kályha mellett, hogy jégtör járta át a szívem.

A MÁSODIK HALÁL

Apám, te sokáig a legnagyobb voltál, a legderekbabb és legerősebb, a karodon hordtál kicsi koromban, felérted a szilvafa legmagasabb ágait is, végeérhetetlen dzsungelkalandokat tudtál mondani, s én szájtátva csodálkoztam, honnan tudod ilyen jól, mi történt a messzi Afrikában, mikor ott se voltunk valójában,

de furcsa módon nemcsak elhittem, emlékeztem is rá, hogyan birkóztál a krokodilokkal meg az óriáskígyókkal, mert amikor befejezted a kalandok mesélését, a gyárba indultál, birkózni valódi tüzes óriáskígyókkal, amelyek nemcsak a nyelvükkel, de minden pikkelyükkel marni tudnak, és én büszke voltam, hogy az én apám a legerősebb, de amikor a kórházi ágyon láttalak félig elüszkösödött lábbal, a tüzes vas örökös bélyegeivel, az én torkom köré is odatekeredett egy óriáskígyó, és azóta tudom, hogy Afrika nincs is olyan messze, és hogy a legerősebbnél is mindig van erősebb.

A HARMADIK HALÁL

Istenem, hogy is vallhatnám ezt meg térdepelve, félhomályos fülkében és farácson át nyájas szavú papoknak, amikor az a tavasz csak miránk tartozik, vagy éppenhogymindenkire, kivétel nélkül, amikor lázasan pergett kezemben a kereplő, mert a csengettyűt elzárta a kántor, hogy szunnyadhass nyugodtan, ministráns ruhámon gyertyák imbolygó fénye csillant, a kórusról rekedtes hangú öregek kántálták a passiót, vénasszonyok morzsolgatták az olvasót, és napok óta nem ettek húst a faluban, s én alig vártam, hogy beteljesüljön a prófécia, feltámadj és eljőjj közénk, megmutogasd a szegek helyét nekünk, hitetlen tamásoknak, és elmondd, mi dolgunk e földön, de hasztalan vártalak, nem jöttél, csak mondemondák terjengtek hajnali fényességről és elgörgetett kövekről, a népek hálaadó dalokat énekeltek, de én azóta is csak állok némán a fals orgonaszóban, mert nem értem, hogyan beszélhetnek ennyit arról, aki talán nem is létezik, és minden húsvétkor inkább megfeszülnék helyetted, csak hogy valami bizonyosság szakadjon a világra.

A NEGYEDIK HALÁL

Íme, a legjobb barátom, mutattalak be büszkén, az aprócska lány bizalmatlanul pislogott feléd és oltalmat keresve kapaszkodott belém, oltalmat keresve a világ elől, ahol még a strandon is legjobb barátokba ütközik az ember, de te bátorítóan mosolyogtál rá, aztán ősz lett, majd a hó is leesett, az aprócska lány is megnőtt kissé, egészen jól illettetek természetben egymáshoz ott, a műjégen, s mikor véletlenül megpillantott, oltalmat keresve kapaszkodott beléd és bizalmatlanul pislogott felém, aki még korcsolyázni sem tudok, s én oltalom nélkül álltam a világban, ahol még a műjégen is legjobb barátokba ütközik az ember, és ha történetesen nem a palánkon kívül állok, zavarában biztosan beszakad alattam a jég.

AZ ÖTÖDIK HALÁL

Aznap épp valami évfordulónk volt, de lehet, hogy csak hónap- vagy hétfordulónk, repeső szívvel virágot vittem neked, de te gondterhelten raktad vázába, egy néptelen helyre invitáltál, ahol négy szemközt lehetünk és megbeszélhetjük a dolgot, találtunk is egy nyugodt zugot a használaton kívüli nyaktiló alatt, letelepedtünk alája, és borzasztó intelligensen megbeszéltük a megbeszélhetetlent.

A HATODIK HALÁL

Akkor már régóta toboroztam a szavakat, osztályoztam és rendeztettem őket, eljátszottam velük, mint más az ólomkatonákkal, de hadrendbe állítani őket még nem volt bátorságom, csupán gyakorlatozni mertem, alanyt egyeztetni az állítmánnyal, kimondhatatlan érzést egy kimondott félmondattal, míg aztán egyszer gondatlan voltam, elfelejtettem visszaszállásolni seregemet az asztalfiók-kaszárnyába, hozzáértő emberek fogságba

ejtették őket, lelkendeztek és győzködtek, végül elcipeltek Hozzád, a tekintélyes írástudóhoz, akinek már neve van a névtelenek között, és Te voltál olyan kegyes leereszkedni hozzám, irodalmi félanalfabétához, kinyilatkoztattad, mi a Művészet, s én csak bámulni tudtalak, félelemmel vegyes csodálattal, s leginkább azon álmélkodtam, hogy mennyire nem látszik rajtad az a mérhetetlen nagyság, milyen szerénység lakozhat benned, hogy így el tudod leplezni, aztán voltál olyan szíves gondjaidba venni egy kéziratomat, ujjongott a lelkem, valahányszor egy oda nem való jelzőt kihúztál, lesaraboltad a szóvirágaimat, kiiktattál egész sorokat, míg aztán egyre kevesebb maradt, kihúztad az utolsó mondatot, majd a címet, végül egy tollvonással áthúztad az egészet, mint a császárok teszik halálos ágyukon a türelmi rendeletekkel, de még ezzel sem érted be, kihúztad a dossziét, az íróasztalt, a bútorokat egymás után, a várost, a kontinenseket, és én ott találtam magam az űrben lebegve egyedül, a lehető legszörnyűbb halálra kárhóztatva: mindent megöltél körülöttem, kivéve engem.

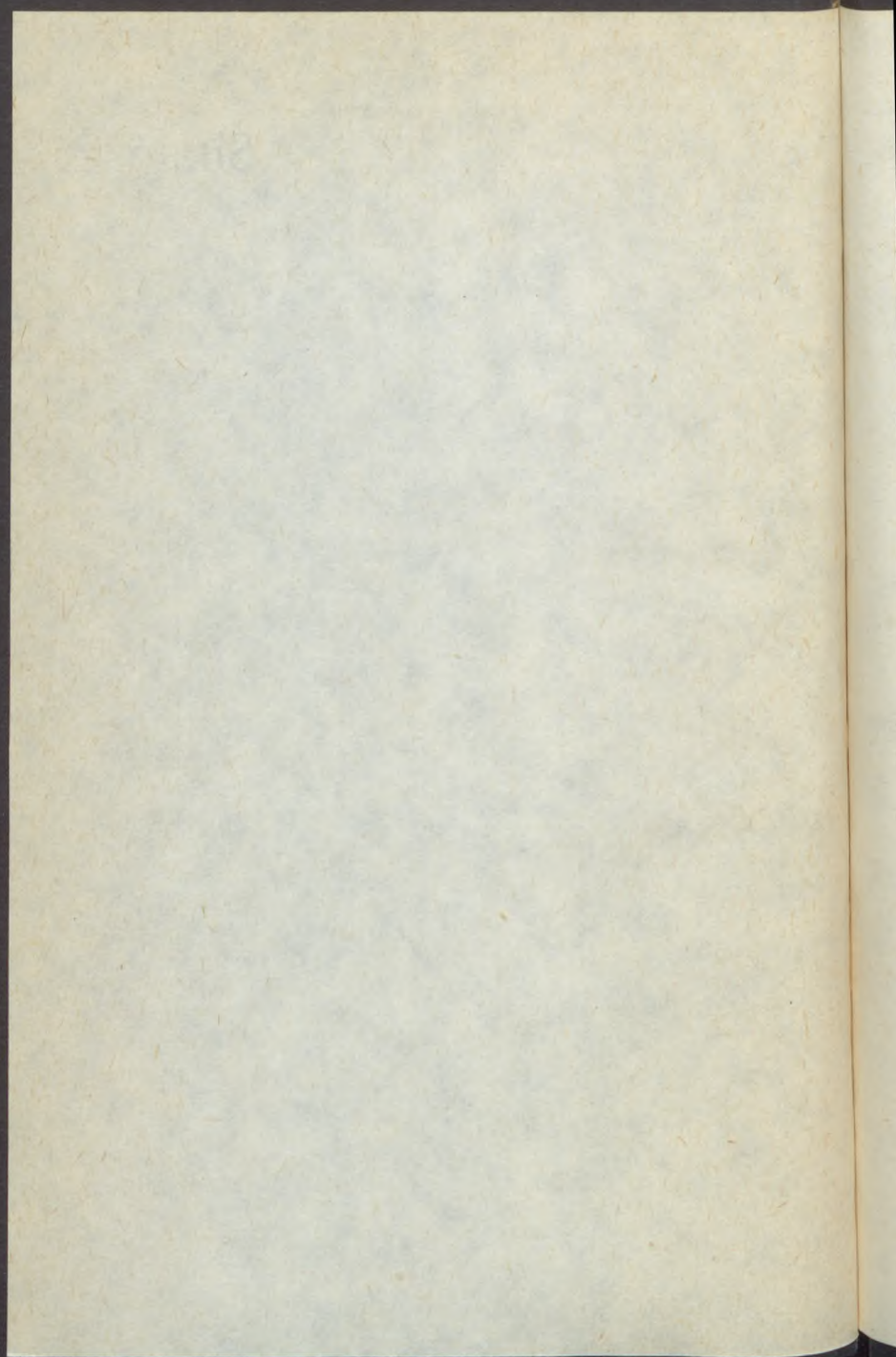
A HETEDIK HALÁL

Folyamatban.

Sirató

I.

A távirat vizsgáról kijövet
ért hogy megszöktél végleg innen
kereket oldottál mint egy csínytevő suhanc
a nádpálcás számonkérés előtt

pedig hogy vigyáztad mindig a hírt
miként gyürkőzöm
hétfejú szörnyeketeg tudományokkal
amiknek sem értelmét
se hasznát be nem láttad soha

már sejtettem mi lehet legbelül
de nem téptem fel a borítékot
előbb becsülettel végigolvastam
a tegnap megkezdett humoreszket

ma sem tudom miről szólhatott – –

II.

Hazafelé a buszon
csúfondáros árnyak játszottak velem
elröppentek majd visszatértek
megelőztek hogy aztán bevárjanak
s az ablaküveghez szorították
amúgy is lepény képüket

három óra a teremtésből
három óra a végeérhetetlen
rákos sejtként burjánzó időből

három óra
a lélek tehetetlen
székrekedéses állapotában

három óra
az nem három óra – – –

III.

Otthon behajtott tükörszárnyak
s litániázó vénasszonyok
nagyanyám egyetlen nagy zokogás
s az asztal templomi abroszán
imbolygó lángú gyertya ég

NINCS MÁR NAGYAPÁD így fogadnak
s meleg étellel meleg szóval
hogy ha már megtorpant az Élet
meg ne álljon

az elmúlás fagyos leheletétől
a serpenyőt is kiveri a láz – – –

IV.

Nagyapám néhai Talián Géza
ki asszonyul vetted Kovács Jolánt
a nagy világválság éhkoppos
zivataros éveiben
ki örök kamaszként eltemetted
rólad nevezett elsőszülött fiadat

nem tudok érted blikkfangos imát
mérfölde litániát mondani
olvasóm elveszett az úton
szétpergett elnyelte a föld

nagyapám néhai Talián Géza
ki magadhoz vetted Kovács Jolánt
hogy sokasodjatok és szaporodjatok
s betöltsetek az embertelenséget
véred a véredből könyörög éretted

nem tudok esengő siratót sem
könnyem sincsen sem tudományom
csak a vér lüktet egyre bennem

nagyapám néhai Talián Géza
akit Kopasznak is neveztek
poklok kokillák mestere
kártyabarlangok egynyári hőse
tűzfolyam mederbe parancsolója
kuglipályák hars bajnoka
világégés öregkatonája
hetedhét falu adomás duhaja
az Elnök dachau hadifoglya
kupik törzsvendége bor barátja
családi kővár égbeszökkentője
nemzetséged fia könyörög éretted

az a sok szép nóta ne legyen hiába
az a sok verejték ne legyen hiába — — —

V.

ÉLT 77 ÉVET no igen
a koporsókészítők nem hazudnak
jaj nektek tavalyi primadonnák
itt úgyis kitudódik minden

Talián Géza béke poraidra
s ha a porok is porrá lesznek

s jövődő korok régészei
meglelik platina csigolyádat
amit a meszes öreg csontot
pótlandó ültettek beléd
ne higgyék azt hogy csigolyád volt
benned a legértékesebb

ne higgyék hogy a rothadás
az emberséget korrodálja

nem az elmúlás kukacaival
hanem az élet
hetvenhétfejű sárkányával
vívta meg eldöntetlenül — — —

VI.

A kegyelem nem az
ha egy anyaszülte lénynek
megadatik a halhatatlanság

a kegyelem az
ha szerettei
veszik körül a végső pillanatban

anyai nagyapám Talián Géza
te kegyelemben részesültél — — —

VII.

Drótozott szatyor egy SZTK-boton
kapirgálás rozsdás csavarok után
a haldány téglatörmelék-dombjain

ülök megint melletted a bakon
hátnál haszonvással teli kupák
fújtat a két kivénhedt gebe
s félúton a MÉH-telep felé
kezembe adod a gyeplőt

kisfiú-arcom örömtől piros
s cserébe ismét megígérem
nem árullak el nagyanyámnak
hogy az ócskavasért kapott pénzből
minden kocsmába be-betérve
hazafelé a fuvarossal
egy piroshasút elittatok — — —

VIII.

Amikor életre vajúdott
a világ s dédanyám Vámos Piroška
akkortájt
húzott el erre a Halley-üstökös

holtbiztos világvége-jóslatok
kavarogtak rettent szívekben
jámborultak a bűnös lelkek
s lám a kárhozott romlott népre
nem telt egy évtized belé
félmázsás pörölycsapásokkal
lesújtott a Nagy Háború

puliszka málé ganca mellé
kuporodott a rémület
csukaszín vándorok regélték
petrószagú téli estéken
amott keleten Muszkaföldön
földre szállott az ÁNTIKRISZTUS.
s asszonyvérrel táplálkozik

azóta megtapasztalhatted
mindig van NAGYOBB háború
s a legnagyobbat befelé vívjuk

idén megint itt az Űstökös
eljött érted hogy magával vigyen
vissza oda ahonnan hozott
vajon véreidnek megadatik-é
három emberöltő üstökösnyi lét – – –

IX.

Utolsó közös esténken e földön
álomban váratlan megjelentél
mankó nélkül saját lábadon
jöttél elé a kapuba

megálltunk a szilvafa alatt
amelyikből buzog a mézga
s melynek oldalsó ágait
lefűrészelted még régebben
hogy SZÉPEN AZ ÉG FELE NŐJÖN

megálltunk és mondani akartál
valami igen fontosat
amire nagy szükségem lehet még
talán magát a TITKOT

de az álmok rakoncátlanok
folyton-folyvást elkalandoznak
a fontostól a lényegestől
a színek díszek kalandok felé

én is inkább átrepültem
a házat nagycsőrű madarak után
s otthagytalak a szilvafa alatt

azóta minden éber álom
téged sürget CSAK MONDANÁD
de üres a mézgás szilvafa alja

ez a nagybeteg kukacos fa meg
féltékenyen őrzi az üzeneted
de ahogy nő
MINDIG AZ ÉG FELÉ ---

X.

Érckoporsó mint a királyoknak
fejedelmi ezüst szemfödél
a ravatal körül udvarnéped
s a dinasztiaalapítót siratja

mert így születnek ilyen észrevétlen
a gőgös munkásdinasztiák
a földből sarjadnak a kukorica közt
s tűzkigyók között porban zajban
hetven fokon asznak halálra

a nagycsalád tested két oldalán
lám még utolszor összejött
bátyádat kísérte így legutóbb
s tán öcsédhez már nem érnek el
majd csak a részvéttáviratok

SZÉP HALOTT mondja egy istenes vénség
aki minden templomi esküvőn
és minden temetésen ottvan
szép halott semmi sárga arcbőr
friss halott semmi zöld pihe
szemeid gondosan lezárva
halóverítéked letörölve
fólia alatt összekulcsolt kezeddél
hessentenéd a virágokat

csak az álladat feledte el
felkötni az osztályos nővér
az ajkad kissé így lefittyed
kifejérülnek fogaid
szájad résnyire nyílik s mintha
egyfolytában azon csodálkoznál
mit kereshet az ágyad körül
ennyi zokogó idegen — — —

XI.

Sokan sírtak éretted e napon
sokan miattad életedben
sokan azért mert mindenki sírt
mert a sírás az emberek között
ragadós mint a nevetés

sokan nem is tudták hogy sírnak
sokan nagyon is tudták
az ég is sírt
én nem sírtam

te se sírtál soha
mi férfiak vagyunk
s aki sír
az olyat gondol amit nem tenne
s olyat tesz amit nem is gondol
mikor nem sír

én nem sírok
én írok éretted — — —

XII.

Te mondtad még az innenső oldalon
üdvözül akit esőben temetnek
s lám most hogy dagasztja Isten a sarat
az evilági hantok között

nehéz a földnek ennyi márvány
ennyi könny ennyi fájdalom
ennyi szunnyadozó öröklét
a húsz évre bérelt parcellákban

öreg baka vén szobafestő
katonás rendben itt pihentek
résen hogy mikor harsan a kürt
új háborúra meszelt falak ellen

s jöttök
felmentő seregül az ittmaradottaknak ---

XIII.

Miféle búcsúztató miféle
álszent ríkató szónoklat ez
miféle kántált nekrológ
sunyi szóval könnyet fakasztó

Isten szolgálja ha be nem végzed
ezzel az esernyővel váglak fejbe ---

XIV.

Látjátok feleim
látjátok
elvesztettem a fogadást

még szálfá koromban fogadtam
véle egy liter vörös borba
azt állította többet lát
fél szemmel mint más a kettővel

mondtam dugja az orrát valagomba
s mesélje el hogy látja-e
fenekemnek mind a két partját
mint más jószemű ember látná

akkor ő fizette a cechhet
és mégis
a félszemű sírásó győzött
ő földel el most engemet

látjátok
látjátok feleim — — —

XV.

Fekete esernyők fekete virágok
itt-ott egy ciklámenszínű gyász
s rikító szegfűk a koszorúban
hát ilyen
a halállal koszorúzott élet — — —

XVI.

A legutolsó kubikosmunkára
megitták már az áldomást

barátok szomszédok ismerősök
ezernyi finom árnyalattal
nyilvánították részvétüket
volt aki némán kezét szorított
volt aki fennen KONDOLEÁLT

páran a szűkebb familiából
illendőségből még betértek
jelképes torra a szertartás után
megbeszélték hogy mi volt hogy volt
ha már csapás mi élők legalább
széppé tettük ezt az utolsó
kényszerű lassú közös sétát

majd megéheztén csipegettek
jóféle borral lenyomatták
lassan a nyelvek is megeredtek
s előbb hogy magába roskadó
nagyanyám figyelmét **ELTERELJÉK**
később az élők szokása szerint
purparlé töltötte be a szobát
helyenként egy-egy idevágó
jópofa viccet is elsütöttek

dévaj nagyapám bizisten
jól érezted volna köztünk magadat — — —

XVII.

Másnap nagyanyám a sifon előtt
végső leltárt csinált
egy élet tárgyi emlékeiről

ez a cipő még tiszta új
próbáld fel hátha elhordhatod
ezt az öltönyt meg beadhatnátok
a bizományiba hátha beveszik
ez meg az elbocsátó papír
az amerikai hadifogságból
angol meg német nyelven van írva
ez itt apátok ujjenyomata

s alul a negyven esztendő's dátum
NEGYPENHAT ÁPRILIS NEGYPEDIKÉN
jött meg s azóta ünnep e nap ---

XVIII.

Forgatom a sárgult dokumentumot
jussom e soha ki nem váltott
hetvenöt dolláros obsitot

ELÉVÜLT azt mondják ELÉVÜLT
merthogy bizonyos idő után
elévül minden követelés
elévülnek a háborús bűnök
el a hadititkok is
s a hírszerzők titkos akcióit
ponyvaregénnyé silányítja
a lánctalpakon gördülő idő

ELÉVÜLT azt mondják ELÉVÜLT
mintha talán elévülhetne
az örök emberi szenvedés
omló könny gyöngyöző verejték
mintha talán
elévülhetne az EMBER ---

An-Dante

Az emberélet útja harmadán
A nagy sötétlő erdők már üzennek,
Az úticél még ködbefúlt talány,
De már az arcra szarkalábak gyűlnek,
S az ösvénymenti tócsák borzas tükrén
Ha néhanapján fölragyog az Ünnepe,
Az odaátról elcsatangolt szűrt fény
A lépteinket körbeglóriázza,
És lélegzünk a kéjek kurta kürtjén,
Míg le nem pattog mind a módi máza
A felpáncélozott vándormosolyról,
S ki nem bukik a dolgok pusztá váza,
Mit nincs erő, mi könnyű porrá morzsol,
Hogy széthordja a szél egy éjszakán,
Mely erdőn innen épül fel szavakból
Az emberélet útja harmadán.

Tartalom

TIZENEGY MONDAT (1986–87) 5

Kezdetben volt (7) Naphosszat fociztunk (8) Randevúzó a templomkertben (9) Bókol az őrtorony (10) A boncterem kékes fénye (10) Akkor már annyira (11) Kell egy lap (12) Üdvözlöm a hölgyeket (12) Fekszem a műtőasztalon (13) Hinni és tenni (14) Kerengünk a kerengőn (15)

GALLIAI KÉPESLAPOK (1985) 17

(Valsenestre, Francia-Alpok) (19) (Marseille) (19) (Párizs) (19) (Montmartre) (20) (Notre Dame de Paris) (20)

MENEKÜLT IRATOK (1981–89) 23

Eredetmonda (25) A pokol tornáca (26) Nagyanyám mondta huszadik születésnapomon (27) Halottak napja (27) Négy haiku (28) Eltávozás (28) Forgósél (29) Október (30) Magdaléna (31) Nincs szomorúbb (31) Vérrel írom (32) Legényes (32) Számla (33) Galilei (34) Két elakadt József Attila-sorra (34) Krimi (35) Hangyaének (35) Dzsesszonett (36) Restiszonett (36) Szabályzat (37) Három makáma (38) Alfa és Ómega (39)

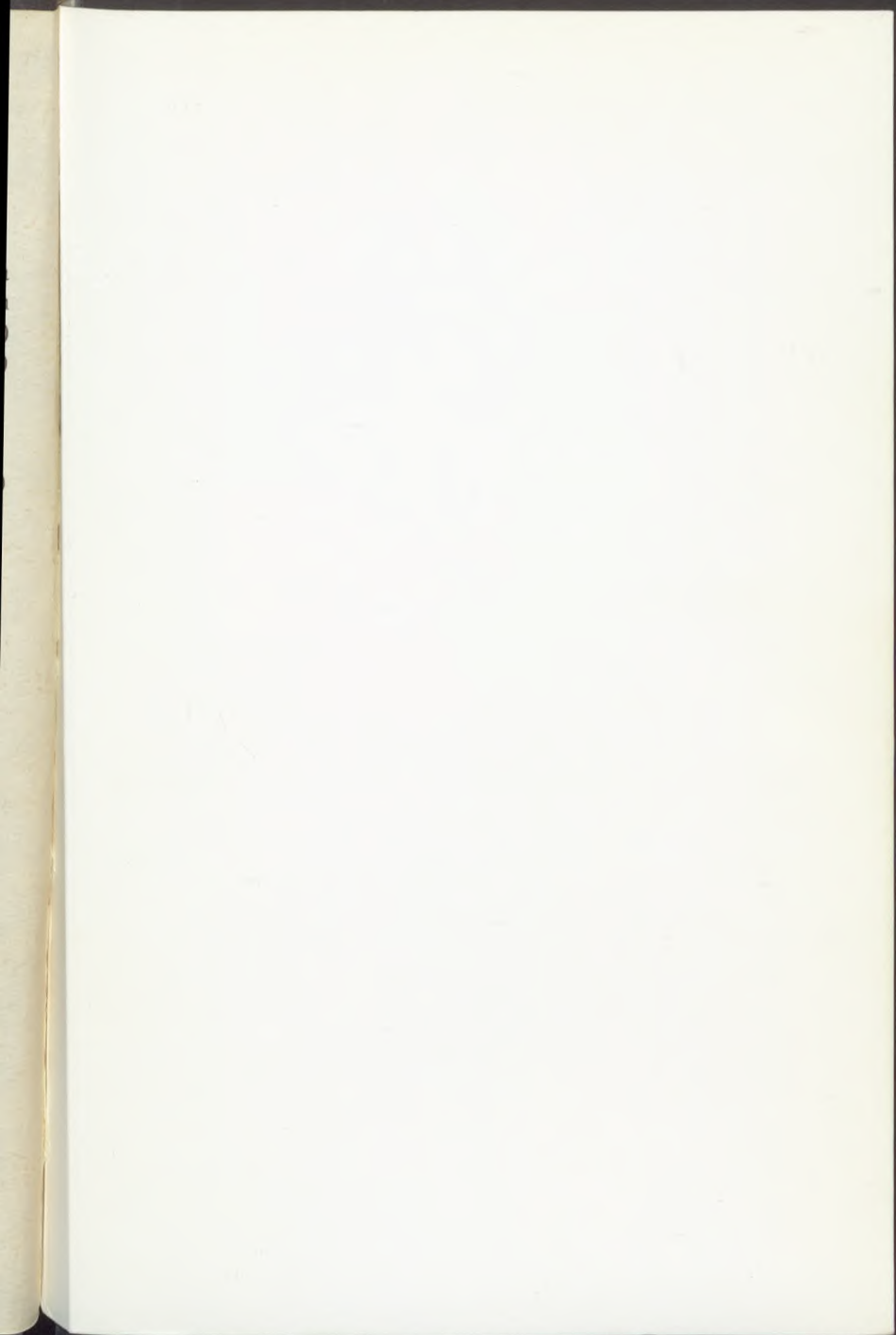
KALENDÁRIUM (1987) 41

HÉT HALÁL (1985) 49

SIRATÓ (1986) 55

AN-DANTE (1990) 69

3721-3
1962-ben születtem.

Karnyújtásnyi távolságra kerülve a harmadik iksztől, már óhatatlanul működésbe lépnek az ember összegző reflexei. Ha pedig netán egy bő évtizede verset ír, szeretne átmenekíteni belőlük néhányat más (szűk?) évtizedeknek. S ha lehetséges: még mielőtt teljesen el nem enyésznek a múltó időben.

Az e kötetbe foglalt „iratok” nem valami idegen hazából, hanem az enyészetet előlegező, igazságosztó tűzből menekültek meg. S mert egy dekád túl nagy intervallum a homogeneitáshoz – termése szükségképpen „szöveggyűjteménybe” rendeződik. Ajánlom hát e sokéves rostálás eredményét a még mindig kitartó, fanatikus versolvasók szíves figyelmébe. Amennyiben vonzalmakat éreznek ki belőle a próza iránt, az bizonyára nem lesz véletlen: időközben ugyanis volt szerencsénk egy sokkal prózaibbnak mutatkozó évtized küszöbét átállépni.